

**Till**

Funktionsrätt Sverige, Agneta Söder, agneta.soder@funktionsratt.se

Svenska Diabetesförbundets synpunkter på utredningen:

## Ett utökat skydd mot diskriminering (SOU 2021:94)

Svenska Diabetesförbundet företräder personer med diabetes, oavsett ålder och typ av diabetes, samt dessa personers familjer och närstående som också påverkas av sjukdomen. Diabetes är en kronisk sjukdom som personen lever med från insjuknandet och fortsatt under hela livet.

Sjukdomen kräver kontinuerlig och ständig uppmärksamhet, kontroll samt löpande bedömning och analys av situationen genom avancerad egenvård. Det beräknas finnas drygt 500 000 personer med diabetes i Sverige idag. Diabetesförbundet har med sin snart 79-åriga historia en bred erfarenhet av och kunskap om hur det är att leva med diabetes.<sup>1</sup> Det gäller även avseende vilka fördomar som kan drabba personer som lever med sjukdomen, både i konkreta enskilda fall exempelvis i samband med myndighetsutövning och i mer generell bemärkelse genom uttalande och liknande i det offentliga samtalet såsom exempelvis nyhetsrapportering, debattprogram mm.

### Sammanfattning

Svenska Diabetesförbundet ser över lag positivt på många av de förändringarna som föreslås i utredningen. Vi håller med utredningen om behovet av att förstärka skyddet mot diskriminering genom att begreppet missaktning som har samband med en diskrimineringsgrund införs. Samtidigt tycker vi att förbudet ska inbegripa alla befattningar, inte bara de i ledande positioner.

Vi ser positivt på ett utökat skydd mot diskriminering inom den offentliga verksamheten. Att domstolarnas oberoende enligt Regeringsformen kvarstår anser vi vara viktigt, men vi vill poängtera vikten av att domstolarna skall följa lag och inte handlägger samt dömer mål på ett diskriminerande sätt då det får stora konsekvenser för individen. Att tillåta diskriminering av en grupp personer med hänvisning till skydd för andras liv, säkerhet och hälsa anser vi vara rättsosäkert, det är viktigt att det är den individuella personen som bedöms. Svenska diabetesförbundet ser positivt på att trakasserier från tredje man ska ingå i arbetsmiljölagen då detta förstärker arbetstagares skydd mot trakasserier och diskriminering.

---

<sup>1</sup> Läs gärna mer på: [www.diabetes.se](http://www.diabetes.se)

## Kapitel 5 Överväganden och förslag när en identifierbar skadelidande saknas

### 5.3 Behövs ytterligare åtgärder när det saknas en identifierbar skadelidande?

**Utredningens bedömning:** Det bör införas åtgärder för att stärka skyddet mot direkt diskriminering. Det bör ske genom att det ska vara möjligt att förhindra spridning av uttalanden eller meddelanden som uttrycker missaktning som har samband med diskrimineringsgrunderna från dem som har ett bestämmande inflytande i verksamheten eller organisationen. Åtgärderna bör däremot inte omfatta uttalanden eller meddelanden som skyddas av tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen.

**Svenska Diabetesförbundets kommentarer:** Vi håller med utredningen om behovet av, att förstärka skyddet mot direkt diskriminering. Diabetes räknas som en (medicinsk) funktionsnedsättning och hör därmed till en av de diskrimineringsgrunderna som diskrimineringslagen avser.

Kunskapen om diabetes i samhället i stort är bitvis låg och bygger ibland på egna föreställningar, historiska fakta och stereotyper. Detta belastar drabbade och anhöriga ytterligare, utöver sjukdomen i sig, och kan dessutom leda till diskriminering. Vi ser därför positivt på utredningens förslag om att förhindra missaktande uttalanden och meddelanden som har samband med diskrimineringsgrunderna (i detta fall diabetes).

Utredningen vill begränsa detta som beskrivs i ovanstående stycke, till att bara gälla personer med ledande ställning. Vi anser att detta ska gälla oavsett befattning. För den som utsatts för missaktningen är det oväsentligt vilken befattning denna har.

En annan aspekt som behöver tydliggöras är begreppet missaktning. Det behövs tydliggöras vad som avses och när detta är tillämpligt. Är det fortsatt ett brett och trubbigt begrepp riskerar det att inte användas i praktiken.

## Kapitel 7 Överväganden och förslag om offentligt samhälle

### 7.3 Förslag om förbud mot diskriminering inom offentlig verksamhet

**Utredningens bedömning:** Diskrimineringsförbudet i 2 kap. 17 § diskrimineringslagen (2008:567) ska ändras på så sätt att det omfattar bemötande, åtgärder eller underlåtenhet att vidta åtgärder, i förhållande till allmänheten och inom ramen för anställningen, av den som helt eller delvis omfattas av lagen om offentlig anställning (1994:260). Detsamma ska gälla för den som utför offentlig förvaltningsuppgift som överlåtits till enskild i enlighet med 12 kap. 4 § regeringsformen. Förbudet ska alltså gälla i andra fall än som avses i 2 kap. 5 eller 9–15 §§ diskrimineringslagen. Förbudet ska inte hindra särbehandling som har ett berättigat syfte och därmed som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

**Svenska Diabetesförbundets kommentarer:** Vi är positiva till att utredningen föreslår ett utökat skydd mot diskriminering i offentliga verksamheter. Idag är skyddet begränsat

till bemötandet gentemot allmänheten men utredningen föreslår att skyddet även ska innefatta fler aspekter av det offentliga verksamhetens arbete.

Som lagstiftningen ser ut idag är det ett alltför litet skydd mot diskriminering och därför ser vi att behovet av stärkt skydd är nödvändig för att minska risken för diskriminering. Vi är också positiva till att även privata aktörer som arbetar på uppdrag av det offentliga, inkluderas i detta.

Utredningen konstaterar samtidigt att det i vissa sammanhang kan vara befogat att särbehandla, och att det i dessa fall inte ska anses vara diskriminerande. Exempel på när detta får ske är då det handlar om att skydda andras liv, säkerhet och hälsa. Ett exempel på hur detta undantag används idag är att polisutbildningen inte prövar personer (bland annat) med insulinbehandlad diabetes.<sup>2</sup> Insulin används av alla med typ 1 diabetes, men förekommer också som behandling av andra diabetestyper.

Vi ser detta som ett potentiellt uttryck av diskriminering som i givet fall inte är acceptabel. Behandlingen av diabetes har under senaste åren snabbt förbättrats markant. Sjukdomen inverkan på vardagen är mycket individuell, och att mot den bakgrunden utesluta personer med insulinbehandlad diabetes utifrån en gruppnivå – utan individuell bedömning – som gjorts här förefaller att vara mycket rättsosäkert.

Utredningen föreslår att domstolar ska undantas från det utökade diskrimineringsskyddet. Vi instämmer med att domstolarnas oberoende enligt Regeringsformen är viktigt, men vi vill lyfta att domstolens verksamhet är central för att skapa rättssäkerhet och att det är viktigt att domstolarna följer lagen i handläggning och domslut så individen inte diskrimineras – vilket kan leda till stora konsekvenser för individen.

## Kapitel 9 Överväganden och förslag om ett utvidgat skydd för arbetstagare mot trakasserier och hot

### 9.4 Ett utvidgat skydd mot trakasserier och sexuella trakasserier

**Utredningens bedömning:** Arbetstagares skydd mot diskriminering i form av trakasserier och sexuella trakasserier bör förstärkas i arbetsmiljölagstiftningen. Det bör ske genom att regeringen ger Arbetsmiljöverket i uppdrag att utarbeta s.k. sakföreskrifter mot trakasserier och sexuella trakasserier av arbetstagare från tredje man.

Vidare bör arbetsgivaren ha en skyldighet att arbeta aktivt mot trakasserier och sexuella trakasserier även när de utförs av tredje man. Den redan gällande bestämmelsen i tredje kapitlet diskrimineringslagen om att arbetsgivaren ska ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier bör förtydligas

---

<sup>2</sup> Plikt- och prövningsverket. Tillgänglig:

<https://pliktverket.se/ansok-till-en-utbildning/polisutbildningen/medicinsk-information-infor-polisprovning> [2022-03-29].

så att det står klart att regleringen även omfattar trakasserier och sexuella trakasserier från tredje man.

Slutligen bör det straffrättsliga skyddet avseende diskriminering utredas i särskild ordning.

**Svenska Diabetesförbundets kommentarer:** Vi ser positivt på att utredningen föreslår ett utökat skydd för arbetstagare då tredje man trakasserar. Att det tydliggörs vilka skyldigheter som arbetsgivaren har för att förebygga och åtgärda detta är viktiga aspekter för att denna lagstiftning ska få genomslag i praktiken.

Johanneshov som ovan

Björn Ehlin,  
Förbundsordförande

Emma Skepp,  
Sakkunnig barn- och föräldrafrågor